

**Aprobat prin
Hotărîrea Colegiului BNS
nr.26 din 29.12.2011**

**PROGRAMUL DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ
AL BIROULUI NAȚIONAL DE STATISTICĂ
(PDS al BNS)
2012 – 2014**

CUPRINS

	Pagina
ÎNTRUDUCERE	3
1. MISIUNEA, VIZIUNEA ȘI VALORILE BIROULUI NAȚIONAL DE STATISTICĂ	4
2. PROFILUL	5
2.1. Organigrama	30
2.2. Buget	5
2.3. Portofoliul subdiviziunilor	5
2.4. Informație cu privire la personal	8
3. ANALIZA SWOT	9
4. PRIORITĂȚILE DE POLITICI PE TERMEN MEDIU	11
5. PROGRAMELE	12
6. OBIECTIVELE	14
7. EVALUAREA ȘI DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR	24
8. MONITORIZARE ȘI EVALUARE	28
ANEXĂ	30

ÎNTRUDUCERE

Prezentul Program de dezvoltare strategică (în continuare PDS) este documentul de bază al Biroului Național de Statistică (BNS), care completează sistemul planificării strategice la nivelul autorităților administrației publice centrale, asigurând prioritizarea diverselor obiective, reflectate în numeroasele documente de politici, precum și identificând lacunele în capacitățile și instrumentele/metodele, utilizate în vederea atingerii obiectivelor propuse. Totodată, PDS include și alte angajamente și obligațiuni ale Biroului Național de Statistică, care constituie misiunea autorității și sînt stipulate în diferite tratate internaționale.

Acest document a fost elaborat în conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr.176 din 22 martie 2011 "Cu privire la aprobarea Metodologiei de elaborare a programelor de dezvoltare strategică ale autorităților administrației publice centrale" și a Ghidului privind elaborarea PDS.

PDS este elaborat *pentru o perioadă de 3 ani*. Pentru planificarea operațională a activității instituției se vor elabora *planuri anuale*, care vor prevedea măsuri concrete de realizare a PDS, constituind astfel un instrument de monitorizare și evaluare a acestuia.

Pentru alinierea planificării activității autorității la planificarea bugetară s-a utilizat clasificția bugetară a programelor și programele din planurile strategice de cheltuieli sectoriale, cu indicarea rolului și responsabilităților autorității la realizarea acestora.

PDS include și anumite particularități și obiective ale instituțiilor din subordinea autorității în care autoritatea este responsabilă de realizarea acestora. Totodată, PDS reflectă doar responsabilitatea autorității și instrumentele pe care le utilizează aparatul central al autorității în realizarea obiectivelor.

Programul de Dezvoltare Strategică este documentul de identitate a autorității, documentul central de la care derivă toate acțiunile BNS pe parcursul următorilor 3 ani și ca urmare, reprezintă: (i) instrument de planificare/priorizare a politicilor la nivelul autorității, (ii) instrument de management pentru autoritate și (iii) instrument de comunicare atît pe interior, cît și pe extern.

Elaborarea PDS a avut loc într-o manieră participativă, proces în care s-au implicat toate subdiviziunile și părțile interesate ale autorității. Pentru coordonarea procesului de elaborare a PDS a fost creat Grupul de planificare, constituit din șefii subdiviziunilor aparatului central și șeful Direcției generale tehnologii informaționale pe lângă BNS.

Procesul de elaborare a PDS a fost divizat în 4 etape:

I Etapă (situația curentă): Elaborarea Misiunii, Profilului Autorității și Analiza SWOT;

II Etapă (cadrul de politici publice): Elaborarea Priorităților de politici pe termen mediu, a programelor și obiectivelor;

III Etapă (necesarul de capacități): Desfășurarea Evaluării Capacităților și elaborarea recomandărilor pentru dezvoltarea capacităților;

IV Etapă (definitivare): Definitivarea PDS și elaborarea Planului Anual de acțiuni al BNS.

Fiecare din etape a fost precedată de:

- o instruire tematică organizată de Cancelaria de Stat pentru reprezentanții Direcției de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor;
- o instruire pentru grupul de planificare din autoritate.

Modificarea PDS se va efectua doar în cazul în care această necesitate va deriva din *Raportul de evaluare anuală a activității Biroului* sau în cazul modificării substanțiale a priorităților de politici publice la nivel național.

La unele etape a fost consultată opinia Cancelariei de Stat, iar în vederea asigurării unui proces transparent și participativ de elaborare a PDS, proiectul documentului a fost plasat pe pagina oficială a BNS.

1. MISIUNEA, VIZIUNEA ȘI VALORILE BIROULUI NAȚIONAL DE STATISTICĂ

❖ Misiunea

Biroul Național de Statistică coordonează și nemijlocit realizează producerea informației statistice oficiale privind situația economică, socială, demografică a societății. Informația relevantă, fiabilă, complexă, accesibilă pentru beneficiari, sprijină procesul decizional informat al autorităților publice centrale și locale, facilitează dezvoltarea sectorului privat, contribuie la buna informare a întregii societăți.

❖ Viziunea

Informația statistică de calitate și credibilitate înaltă, elaborată în baza unui sistem coerent și performant al cercetărilor statistice și surselor administrative de date deținute de autoritățile statale.

Sistemul statistic național, coordonat de către Biroul Național de Statistică ca autoritate centrală în domeniul statisticii, funcționează în conformitate cu standardele și bunele practici europene și este bazat pe tehnologii informaționale moderne.

❖ Valorile

Cu referire la mediul extern:

- fiabilitate
- imparțialitate și obiectivitate
- orientare spre utilizator
- relevanță
- credibilitate
- cooperare
- transparență
- promptitudine și punctualitate
- confidențialitate
- cost-eficiență

Cu referire la mediul intern:

- deontologie statistică
- profesionalism
- angajament privind calitatea
- responsabilitate
- integritate
- cooperare
- inițiativă

2. PROFILUL

2.1. Organigrama (Anexa 1)

2.2. Buget

Conform Legii bugetului anual finanțarea activității Biroului Național de Statistică se realizează din bugetul de stat .

Finanțarea activității aparatului central al Biroului Național de Statistică se prezintă astfel:

Anul	Bugetul total, mii lei	% - salarii	% - cheltuieli de menținere și operaționale
2011	6202,8	89,7	8,5
2010	6433,9	87,4	12,3
2009	6036,2	89,0	10,9
2008	6145,3	81,1	16,0

În afară de finanțarea activității aparatului central al BNS pentru executarea lucrărilor statistice sunt finanțate: Direcția generală tehnologii informaționale pe lângă BNS, Organele teritoriale pentru statistică, Cercetările vizînd forța de muncă și bugetele gospodăriilor casnice și cercetarea statistică selectivă ale activității agricole a gospodăriilor personale auxiliare ale cetățenilor și a gospodăriilor țărănești (de fermier) și Recensămintele.

2.3. Portofoliul subdiviziunilor

Biroul Național de Statistică este autoritate administrativă centrală care, în calitatea sa de organ central de specialitate al administrației publice îndeplinește rolul de coordonare și conducere a activităților în domeniul statisticii oficiale a statului.

Misiunea generală a statisticii oficiale, esențială pentru o societate democratică, este aceea de a asigura date statistice credibile, relevante și oportune, necesare societății în ansamblul ei. Rolul său devine din se în ce mai important prin asumarea obligațiilor și responsabilităților de comensurare a impactului provocărilor majore cu care se confruntă societatea și de a sprijini eforturile factorilor responsabili în luarea de decizii pertinente, bazate pe cunoaștere și pe disponibilitatea datelor statistice.

Responsabilitățile instituționale

Biroul Național de Statistică exercită următoarele funcții și atribuții de:

- coordonare, reglementare și implementare, prin care se asigură elaborarea cadrului normativ și instituțional necesar realizării obiectivelor strategice în domeniul său de activitate, precum și mecanismele transpunerii lor în practică și în legislația națională de specialitate;
- elaborare, de sine stătător sau în comun cu alte autorități ale administrației centrale, a sistemului de indicatori statistici, a metodologiilor de calcul, a clasificatoarelor și nomenclatoarelor statistice de interes general, în conformitate cu standardele

internaționale, în special cu cele europene, și cu practica avansată folosită în alte țări, ținând cont de specificul țării;

- organizare a cercetărilor statistice privind situația economico-socială a țării, în conformitate cu programul de lucrări statistice aprobat anual prin hotărâri ale Guvernului, executând lucrări de colectare, prelucrare, centralizare, stocare, analiză și diseminare a datelor statistice (informații operative, note informative, publicații statistice etc.);
- armonizare în condiții de comparabilitate, a indicatorilor statisticii, a metodologiilor, metodelor și tehnicilor aplicate pe plan național cu reglementările și standardele internaționale, îndeosebi cu cele ale Uniunii Europene;
- satisfacere a nevoilor de date și informații statistice ale tuturor categoriilor de utilizatori, asigurând transparența și vizibilitatea metodelor și tehnicilor folosite prin proiectarea și publicarea de metadate și metodologii generale și specifice.

BNS (prin intermediul Serviciului informațional al rapoartelor financiare pe lângă BNS) realizează de asemenea lucrările de colectare, prelucrare, stocare și diseminare a rapoartelor financiare (contabile), activitate realizată în corespundere cu prevederile legii contabilității.

Portofoliile subdiviziunilor se prezintă după cum urmează:

Denumirea deplină a subdiviziunii / instituției din subordine	Numărul de funcții	Rolul, misiunea subdiviziunii/instituției din subordine	Principalele produse
1	2	3	4
Serviciul juridic	1	Coordonează elaborarea proiectelor de acte legislative și normative ce țin de domeniul de activitate al BNS; Monitorizează implementarea actelor legislative și normative; Reprezintă interesele și drepturile BNS în organele de drept; Acordă asistență metodică în domeniul de drept, în probleme cu caracter organizatorico-juridic.	Proiecte de documente normative; Rapoarte de monitorizare.
Direcția sinteză, diseminare a informației și relații cu publicul	8	Organizează și coordonează lucrările centralizate; Coordonează activitatea de planificare statistică, de elaborare și monitorizare a realizării programelor, strategiilor; Asigură cu informații statistice autoritățile publice centrale și locale, altor utilizatori; Asigură actualizarea paginii Web a BNS.	Publicațiile statistice generale; Pagina Web actualizată.
Direcția statistică macroeconomică	9	Organizează și coordonează procesul de producere și diseminare a statisticii oficiale din țară în domeniul indicatorilor macroeconomici și a balanțelor economice (sistemul conturilor naționale, balanța legăturilor dintre activități, balanța mijloacelor fixe, averea națională). Contribuie la integrarea sistemului statistic național în sistemul statistic aliniat la standardele internaționale (SCN-2008), producând indicatori macroeconomici compatibili și comparabili la nivel internațional.	Indicatorii macroeconomici, inclusiv: Produsul intern brut (PIB); Venitul național brut (VNB); Publicații tematice.
Direcția infrastructură statistică	5	Coordonează lucrările ce țin de elaborarea și administrarea registrelor statistice; elaborează și organizează cercetările anuale structurale, elaborează și actualizează clasificările statistice naționale generale armonizate cu cele internaționale, implementarea acestora în practica statistică.	Indicatori pe termen scurt și lung a activității întreprinderilor; Investiții străine; Publicații tematice. Clasificatoare statistice.

1	2	3	4
Direcția statistică agriculturii și mediului	7	Organizează și coordonează activitatea statistică în domeniul agriculturii, silviculturii, pescuitului și mediului pe baza unei metodologii unice, adecvate celei utilizate în practica internațională și condițiilor social-economice ale republicii.	Date statistice în domeniul agriculturii și mediului; Publicații tematice.
Direcția statistică industriei, energiei și construcțiilor	7	Organizează și coordonează procesul de producere și diseminare a datelor statistice oficiale în domeniul industriei, energiei, construcțiilor, investițiilor și fondului locativ; Elaborează și implementează metodologii statistice, armonizate la cele internaționale și europene în vederea producerii de informații comparabile la nivel internațional, organizează și desfășoară cercetări statistice, efectuează analiza datelor în domeniile vizate.	Date statistice în domeniile vizate; Indicii prețurilor în industrie și în construcții; Publicații tematice
Direcția statistică comerțului exterior și serviciilor	9	Organizează și coordonează activitățile statistice în următoarele domenii: comerțul exterior de mărfuri și servicii, comerțul cu amănuntul și cu ridicata, serviciile de piață (transporturile, comunicațiile, turismul, tehnologiile informaționale). Gestionează sistemul de indicatori și rapoarte (anchete) statistice în baza unei metodologii unice, adecvate celei utilizate în practica internațională. Creează baze de date statistice și un sistem informațional compatibil cu alte sisteme informaționale autohtone și internaționale.	Date statistice în domeniile vizate; Indicii valorii unitare și indicii volumului fizic la mărfurile exportate și importate; Anuarul statistic „Comerțul exterior al Republicii Moldova”
Direcția statistică prețurilor	5	Organizează și coordonează activitatea statistică în domeniul prețurilor și a comparabilității internaționale a parității puterii de cumpărare a valutei naționale; Elaborează și implementează metodologii statistice în conformitate cu standardele internaționale.	Indicii prețurilor de consum (IPC); Nivelul inflației; Publicații statistice tematice.
Direcția statistică socială și a nivelului de trai	14	Organizează și coordonează activitatea de producere și diseminare a indicatorilor statistici din următoarele domenii: sănătate, educație, infrastructuralitate, nivel de trai, cercetare-dezvoltare, cultură și sport; Satisfacă necesitățile utilizatorilor prin asigurarea de informații statistice complete, calitative, comprehensive și comparabile la nivel național și internațional.	Date statistice pentru domeniile vizate; Publicații tematice; Indicatori pentru monitorizarea sărăciei și a excluderii sociale.
Direcția statistică pieței muncii și demografiei	12	Organizează și coordonează activitățile în domeniul statisticii pieței forței de muncă și în domeniul statisticii demografice din țară. Contribuie la integrarea sistemului statistic național în sistemul statistic european, continuând armonizarea statisticilor pieței forței de muncă și statisticii demografice în vederea producerii de informații comparabile la nivel internațional.	Date statistice în domeniile vizate; Publicații tematice; Sistem de analiză și prognoză a populației.
Direcția financiar - economică și audit intern	5	Asigură planificarea mijloacelor bugetare și speciale pentru întreținerea aparatului central al BNS, organelor teritoriale subordonate precum și operarea modificărilor pe toate tipurile de mijloace la apariția necesităților. Efectuează auditul intern.	Planurile de finanțare și devizele de cheltuieli; Acte de constatare și propuneri; Proiectul bugetului BNS.
Secția Cercetări prin Sondaj	5	Organizează și gestionează lucrările ce țin de eșantionare și inferență, în cadrul cercetărilor prin sondaj efectuate de către BNS; Coordonează procesul de colectare a datelor în teren, prin intermediul rețelei de operatori de interviu și controlori.	Eșantioane, sisteme de coeficienți de extindere pentru cercetările prin sondaj; metodologii; indicatori ai preciziei.
Secția colaborare internațională și integrare europeană	4	Asigură elaborarea proiectelor de Acord, Programele cu privire la colaborare și asistență tehnică internațională în domeniul perfecționării statisticii. Coordonează cooperarea internațională în domeniul asistenței tehnice acordate BNS, evidența proiectelor, monitorizează îndeplinirea acestora de subdiviziunile respective ale BNS.	Memorandumuri, protocolări de cooperare; Proiecte de asistență tehnică

1	2	3	4
Secția resurse umane și secretariat	6	Promovează politici de personal în scopul asigurării activității eficiente a BNS; Organizează și efectuează lucrări de secretariat, controlul asupra executării documentelor.	Gestionarea personalului BNS
Secția evidență contabilă	6	Organizează evidența contabilă a întregului sistem BNS; Asigură inventarierea bunurilor materiale aflate la evidența BNS, evidența mijloacelor bănești aflați la conturile BNS și în casă .	Bilanțul contabil; Rapoarte financiare.
Direcția recensăminte	7	Organizează lucrările de pregătire și desfășurare a recensământului general al populației, recensământului general agricol și alte cercetări statistice la nivel național, în corespundere cu standardele internaționale și a tehnologiilor moderne de prelucrare și generalizare a informației obținute. Asigură prelucrarea datelor și diseminarea rezultatelor recensămintelor.	Actele normative; Date obținute în rezultatul recensămintelor; Publicațiile tematice.
Direcția generală tehnologii informaționale pe lângă BNS	82	Efectuează lucrări de informatizare și aplicare a tehnicii de calcul în statistică; Asigură funcționarea eficientă a tehnicii de calcul, aplicațiilor informatice de care dispune BNS, întreține rețelele informaționale locale și teritoriale etc.	Baze de date; Aplicații software; Sisteme în funcțiune; Întreținerea registrelor
Direcțiile /secțiile pentru statistică raionale (municipale)	395	Asigură colectarea, prelucrarea și analiza informației statistice din teritoriu; Acordă ajutor metodologic agenților economici în acumularea și prelucrarea informației; Efectuează controlul asupra calității și respectării termenelor de prezentare a rapoartelor și anchetelor statistice, cât și a rapoartelor financiare (contabile); Asigură cu informații statistice, ce vizează situația social-economică a raionului, autoritățile administrației publice locale, mass-media alți beneficiari.	Datele generalizate pe raion/municipiu; Note operative și informative pe raion/municipiu.
Serviciul informațional al rapoartelor financiare pe lângă BNS	11	Colectează, verifică și generalizează rapoartele financiare prezentate de entități, cu excepția instituțiilor publice; Supraveghează respectarea de către entități a actelor normative contabile aferente formei rapoartelor financiare, a termenelor și modului de întocmire și prezentare a acestora; Asigură difuzarea informației din rapoartele financiare utilizatorilor interesați.	Rapoartele financiare generalizate ale entităților
Întreprinderea de Stat Editura de Imprimare „Statistica”	65	Editează culegeri, formularele rapoartelor statistice și financiare, registre, formulare tipizate pentru evidența contabilă primară a agenților economici, instituțiilor bugetare, formulare specializate pentru instituțiile medicale; Asigură tipărirea centralizată a formularelor tipizate de documente primare cu regim special, precum și înregistrarea, evidența, păstrarea și eliberarea acestora către agenții economici și instituțiile bugetare de sine stătător, cât și prin intermediul direcțiilor și secțiilor de statistică teritoriale.	Formularele tipizate primare cu regim special, evidență, păstrare și eliberare a acestora către entități; Editare a cărților, broșurilor și altor publicații.

2.4. Informație cu privire la personal

Resursele umane necesare realizării activităților din sfera statisticii oficiale constituie una din cele mai sensibile probleme care, în lipsa unor măsuri pro-active, poate afecta pe termen mediu și lung dezvoltarea sistemului statistic național.

Efectivul limită al aparatului central al Biroului Național de Statistică constituie 107 unități de personal; al Direcției recensăminte pe lângă BNS - 7 persoane; al Direcției generale tehnologii informaționale (DGTI) pe lângă BNS - 82 unități; al Serviciului informațional al rapoartelor financiare (SIRF) pe lângă BNS - 11 unități; al organelor teritoriale pentru statistică (OTS) - 395 unități.

Totalul efectivului limită de personal numără 602 unități, iar de facto la 01.06.2011 erau încadrate 580 persoane. La nivelul aparatului central al BNS numărul salariaților a constituit 101 persoane, din care 92,8% revenind femeilor, și respectiv 7,2% - bărbaților. În cadrul DGTI numărul salariaților a constituit 76 persoane, din care 80,3% femei și 19,7% - bărbați. În organele teritoriale pentru statistică - 388 persoane, 94,6% revenind femeilor, și respectiv 5,4% - bărbaților.

Din numărul total de posturi, 510 constituie funcții publice, din care 101 - în aparatul central, 7 - în Direcția recensăminte, 10 - în Serviciul informațional al rapoartelor financiare și 392 - în OTS.

Vârsta medie a personalului aparatului central al BNS constituie 37 de ani, a personalului DGTI - 42 de ani și a personalului OTS - 45 de ani.

Ponderea persoanelor în vârstă pensionară constituie 16,7% în aparatul central, 30,2% în DGTI și 19,0% în OTS.

3. ANALIZA SWOT

Organizarea și funcționarea Biroului Național de Statistică sunt reglementate prin Legea Republicii Moldova cu privire la statistica oficială nr. 412-XV din 09.12.2004, Hotărârea Guvernului nr.1049 din 06.10.2005 cu privire la aprobarea Regulamentului și componenței nominale a Colegiului Biroului Național de Statistică, Hotărârea Guvernului nr.560 din 10.06.2005 cu privire la aprobarea structurii și efectivului-limită ale aparatului central al Biroului Național de Statistică.

Conform evaluării experților internaționali, BNS se conformează Principiilor Fundamentale ale Statisticii Oficiale, adoptate la nivel internațional, inclusiv cel european. Statisticienii asigură și sunt responsabili în întregime de realizarea întregului proces de producție și diseminare a informației statistice. Procesul tehnologic este unul continuu, care necesită respectarea exigențelor de calitate și punctualitate la fiecare din etapele indicate.

Estimările efectuate în baza analizei funcționale a aparatului central arată, că circa 19% din persoane și consumul de timp revin activităților de furnizare a informației, 36% - elaborare a proiectelor de acte normative și metodologice, 45% - activităților de coordonare a activității de producere a informației statistice și altor activități.

DGTI realizează funcțiile de colectare, verificare, analiză, validare, sistematizare și centralizare a datelor recepționate din organele teritoriale de statistică sau direct de la furnizorii de informație (circa 51% din resursele de muncă), lucrul cu elaborarea aplicațiilor IT și cu bazele de date (crearea, ținerea și extragerea informației) (9%), elaborarea și ținerea registrelor întreprinderilor și organizațiilor participante în cercetări statistice (10%), lucrări de tipar a formularelor și altor materiale statistice (8%), deservirea (lucrări de gospodărie și achiziție a mărfurilor/serviciilor) și alte lucrări (22%) .

Analiza funcțiilor generice în OTS arată că peste 50% din personal sunt implicați în colectarea, verificarea primară a informațiilor din rapoartele/anchetele statistice, 25% - la analiza, validarea ulterioară, generalizarea datelor colectate, 25% - revin activităților de actualizare a listelor agenților economici și diseminării informației statistice.

Nivelul tehnologiilor informaționale utilizate în activitatea statistică este mult sub nivelul cerințelor moderne, în special, necesită renovare procesul tehnologic de colectare, introducere, procesare și stocare a datelor. Dotarea personalului BNS cu echipament tehnic a fost realizată în principal pe baza înzestrării tehnice a Biroului în cadrul proiectelor de

asistență tehnică. În prezent se observă o insuficiență de circa 70 de calculatoare la care se adaugă necesitatea stringentă de a înlocui urgent tehnica uzată moral și fizic cu calculatoare performante noi. Dotarea cu calculatoare contemporane a unităților BNS rămâne în continuare problematic.

Tabelul punctelor forte (S) și punctelor slabe (W) se prezintă astfel:

Puncte forte (S)	Puncte slabe (W)
1. Cadrul legal adecvat în domeniul statisticii, care corespunde necesităților funcționării unui sistem statistic performant în corespundere cu standardele internaționale	1. Infrastructură tehnică ce nu corespunde exigențelor moderne: 1.1. Sistem informațional de colectare, prelucrare și stocare a datelor este în mare parte subdezvoltat și nu corespunde exigențelor zilei; 1.2. Lipsă a metodelor alternative moderne de transmitere (on-line) a datelor statistice de către agenții economici interesați; 1.3. Acces limitat la date administrative calitative, care sunt relevante pentru statistica oficială; 1.4. Dotare cu echipament tehnic performant inadecvat
2. Infrastructură adecvată procesului de producere a datelor (OTS facilitează asigurarea contactului strâns cu agenții economici, autoritățile publice locale, influențează pozitiv asupra colectării datelor statistice)	2. Structură organizațională ineficientă (spre exemplu: coordonarea cercetărilor statistice a întreprinderilor și gospodăriilor, centre regionale de colectare a datelor etc.)
3. Rețea unică de colectare a datelor pentru studiile selective în gospodărie	3. Motivare necorespunzătoare a personalului, salariu necompetitiv, neadecvat muncii depuse atât pentru funcționarii publici cât și pentru angajații DGTI
4. Personal competent, devotat, receptiv și cu responsabilitate înaltă pentru realizarea sarcinilor ce îi revin	4. Nivel ridicat al fluctuației de personal
5. Implementarea pe scară largă a standardelor internaționale în practica statistică națională	5. Lipsă a unui sistem de formare continuă a personalului în domeniul statistic: 5.1. Cunoașterea slabă a limbilor de circuit internațional (engleza și franceza) 5.2. Cunoaștere slabă a experienței avansate a altor țări în unele domenii statistice
6. Organizarea și efectuarea recensămintelor pe baza tehnologiilor moderne. Activitățile de recensământ obțin caracter permanent și continuu	6. Lipsa structurilor specializate în producerea de indicatori statistici în cadrul altor APC, cum ar fi cazul Ministerul Justiției, Ministerul Economiei
7. Concept tehnic al sistemului informațional automatizat al BNS elaborat și aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.856 din 21.09.2010	7. Documentarea insuficientă a metodologiilor de producere a indicatorilor statistici
8. Imagine publică bună a BNS: 8.1. Evaluare bună de către experții internaționali a realizărilor BNS în procesul de adaptare a statisticii naționale (metodologiei și metodelor statistice etc.) la cerințele economiei de piață în conformitate cu standardele internaționale 8.2. Subscrierea Republicii Moldova la Standardul Special de Diseminare a Datelor (SDDS)	8. Cunoștințe insuficiente în domeniul utilizării aplicațiilor IT specializate în analiza datelor (SPSS, Stata, SAS)
9. Versiune nouă a paginii Web a BNS, care se actualizează în permanență	9. Cunoștințe insuficiente în aplicarea metodelor statistice pentru analiza și prezentarea indicatorilor statistici
10. Banca de date statistice, noua soluție Web de diseminare a datelor pe baza instrumentarului PC-Axis	10. Capacități tehnico-materiale insuficiente ale Biroului Național de Statistică
	11. Menținerea tendinței de creștere a ratei non – răspunsurilor în cadrul unor cercetări selective se reflectă negativ asupra calității indicatorilor agregați

Oportunități (O)	Amenințări (T)
1. Crearea cadrului legislativ, care ar sta la baza organizării recensămintelor	1. Lipsa cadrului legislativ pentru efectuarea recensămintelor scade eficiența acestora
2. Adecvarea și adaptarea statisticii naționale la normele și standardele impuse de acquis-ul comunitar în domeniul statistic	2. Cadrul legislativ privind remunerarea muncii nu oferă posibilități de motivare și atragere a personalului calificat
3. Acces la diverse programe de instruire și perfecționare profesională în țară și peste hotare conform cerințelor statistice ale UE	3. Riscul de a nu obține surse umane și resurse financiare necesare pentru lucrările statistice noi, de dimensiuni mari (recensăminte), fapt ce ar putea afecta, în special, durabilitatea activităților (cercetărilor) noi implementate de BNS, calitatea datelor statistice
4. Posibilitatea de studiere a standardelor internaționale și practicii țărilor avansate în domeniul statistic	4. Menținerea fluctuației ridicate de personal, în special, a cadrelor tinere și personalul IT
5. Creșterea cererii de informații statistice atât din partea utilizatorilor locali, cât și a celor externi	
6. Creșterea calității datelor colectate prin intermediul utilizării a tehnologiilor IT avansate (spre exemplu trecerea de la interviurile față în față la cele cu utilizarea laptopurilor sau CATI interviuri)	
7. Inventarierea și utilizarea mai pe larg a surselor administrative pentru producerea de indicatori statistici, în special cu referire la domeniul statisticii protecției sociale (CNAS, MMPSF, MDI etc.), statisticii regionale, statistica cercetare-dezvoltare, statistica populației etc.	
8. Resursele financiare de bază disponibile pentru realizarea activităților statistice	

4. PRIORITĂȚILE DE POLITICI PE TERMEN MEDIU

Prioritatea de politici pe termen mediu	Sursa
<p><i>Integrarea europeană</i></p> <p>Armonizarea legislației la acquis-ul comunitar în domeniul statistic, care presupune dezvoltarea sistemului statistic național pe baza principiilor fundamentale ale statisticii oficiale adoptate de către ONU, prevederilor legislației europene cu privire la statistică, precum și Codului de bune practici al statisticilor europene, asigurând armonizarea treptată cu acquis-ul comunitar.</p>	Programul de Activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” 2011 - 2014
<p><i>Guvernarea electronică</i></p> <p>Reducerea poverii de raportare pentru afaceri prin implementarea raportării electronice (inclusiv a statisticii electronice)</p>	Relansăm Moldova - Prioritățile de dezvoltare pe termen mediu

5. PROGRAMELE

Denumirea programului	Denumirea subprogramului	Scopul programului / subprogramului	Rolul autorității	Partenerii principali
Sistemul statistic	1. Elaborare și management a politicii în domeniul statisticii	Asigurarea ministerelor, altor autorități administrative centrale, autorităților administrației publice locale, precum și altor categorii de utilizatori, atât interni, cât și externi cu informație statistică economică, socială și demografică relevantă, autentică și comparabilă la nivel internațional.	BNS (lider)	Banca Națională a Moldovei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Mediului, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Comisia Națională a Pieței Financiare
	2. Lucrări statistice			

Pentru Biroul Național de Statistică a fost definit un program general „**Sistemul statistic**” Programul dat este finanțat din Bugetul Public Național, însă pentru a asigura o dezvoltare durabilă atât a BNS ca structură administrativă, cât și pentru realizarea cu succes a reformelor deja inițiate, și în special pentru a se asigura o continuitate logică a acestor reforme, pe parcursul perioadei de implementare a PDS se vor căuta eventuale oportunități de finanțare alternative pentru susținerea unor lucrări/cercetări statistice asupra gospodăriilor casnice, tipărirea unor publicații statistice de către donatorii străini.

Programul „**Sistemul statistic**” are drept scop primordial satisfacerea la un nivel înalt a cerințelor tuturor categoriilor de utilizatori de date statistice de calitate și în termene oportune.

Promovarea reformelor economice și sociale, procesele de democratizare a societății generează sporirea în continuare a cererii autorităților administrației publice centrale și locale, a instituțiilor neguvernamentale, cercurilor academice, organismelor internaționale la care țara noastră este parte, altor utilizatori de informație statistică adaptată la noile condiții social-economice ale statului și conformă cu cerințele internaționale.

Astfel, disponibilitatea datelor statistice relevante, fiabile și complexe are o importanță majoră pentru asigurarea elaborării, monitorizării și evaluării programelor și strategiilor naționale, sprijină procesul decizional informat al autorităților publice centrale și locale, facilitează dezvoltarea sectorului privat, contribuie la buna informare a întregii societăți.

Elaborarea informației statistice conform metodologiilor adaptate la normele internaționale, în special ale Uniunii Europene, influențează pozitiv asupra imaginii Republicii Moldova peste hotarele ei, favorizând fluxul investițional în țară, exportul produselor autohtone etc. și, în ultimă instanță, creșterea economică și sporirea bunăstării populației.

Conform clasificăției programelor bugetare, programul „*Sistemul statistic*” a fost divizat în două subprograme:

1. *Elaborare și management a politicii în domeniul statisticii*, subprogram segmentat în mai multe secțiuni, și care are scopul principal de a dezvolta și fortifica politica în domeniul statisticii.

2. *Lucrări statistice*, subprogram structurat în 2 secțiuni (lucrări și cercetări statistice realizate de BNS și lucrări executate și informații furnizate de alte autorități administrative centrale), care are ca scop armonizarea statisticii naționale la standardele internaționale, fapt absolut necesar în condițiile respectării politicii statului de încadrare în organismele internaționale și aderare la Uniunea Europeană, adaptarea proceselor statistice la cerințele sistemului statistic național și adecvarea instrumentelor metodologice.

6. OBIECTIVELE

Obiectivele PDS	Indicatori de performanță	Responsabil	Perioada de implementare	Instrumente / metode	Notă privind finanțarea	Necesarul de capacități
Subprogramul lucrări statistice:						
1. Implementarea metodologiei Sistemului Conturilor Naționale a ONU -2008 (SCN-ONU-2008), la care va fi aliniat și Sistemul European de Conturi-1995 (ESA-95).	1. Conturi Naționale Nefinanciare racordate la SCN -2008 cu obținerea indicatorilor macroeconomici de maximă importanță: Produsul Intern Brut, Venitul Național Brut, Venitul Disponibil Național Brut; 2. Conturi Naționale Financiare racordate la SCN - 2008 cu obținerea contului financiar, contului modificări în active, contului de reevaluare și balanța activelor și pasivelor.	Direcția statistică macroeconomică	2012-2014	Elaborarea și implementarea SCN a ONU; Activități de analiză, monitorizare și evaluare; Programe de instruire și dezvoltare profesională; Vizite de studii.	CBTM, resurse financiare externe	Lipsă de funcții în Direcție; Cunoștințe în domeniul elaborării conturilor anuale și trimestriale; Abilități de analiză necesare pentru interpretare a indicatorilor macroeconomici
2. Implementarea metodologiei Produsului Regional Brut în conformitate cu SCN-2008	Produsul Regional Brut pe zone economice în conformitate cu SCN - 2008	Direcția statistică macroeconomică	2012-2014	Elaborarea și implementarea metodologiei Produsului Regional Brut; Modificări în structura organizațională; Activități de analiză, monitorizare și evaluare, consultare; Programe de instruire și dezvoltare profesională, vizite de studii.	CBTM, resurse financiare externe	Lipsă de funcții în domeniul elaborării produsului regional brut; Lipsă de cunoștințe în domeniul dat.
3. Elaborarea metodologiei estimării elementelor	Elemente estimate a economiei neobservate, inclusiv a economie ilegale în conformitate cu SCN-2008.	Direcția statistică macroeconomică	2012-2014	Elaborarea și implementarea metodologiei cu privire la economia neobservată; Acte normative și	CBTM, resurse financiare externe	Lipsă de funcții în Direcție pentru ajustările produsului intern brut; Lipsă de cunoștințe în domeniul dat.

Obiectivele PDS	Indicatori de performanță	Responsabil	Perioada de implementare	Instrumente / metode	Notă privind finanțarea	Necesarul de capacități
economiei neobservate în conformitate cu SCN-2008				legislative; Introducerea unor funcții noi; Programe de instruire și dezvoltare profesională, vizite de studii.		
4. Elaborarea noii metodologii de calcul a indicelui prețurilor în construcții (IPCon) și armonizarea chestionarelor statistice respective în conformitate cu aceasta	1. Metodologie nouă de calcul a indicelui prețurilor în construcții; 2. Chestionarul statistic cu privire la prețurile în construcții armonizat la noua metodologie	Secția statistică construcțiilor și investițiilor în comun cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	2012 – 2014	Elaborarea și implementarea metodologiei; Activități de analiză, monitorizare și evaluare, consultare; Programe de instruire și dezvoltare profesională, vizite de studii; Introducerea unor funcții noi; Programe de consolidare a echipei, motivaționale a personalului.	Resurse financiare externe	Lipsă de funcții pentru elaborarea noii metodologii; Lipsă de cunoștințe în domeniu; Lipsă de Soft
5. Elaborarea metodologiei și implementarea în practică a calculelor balanțelor resurselor alimentare și utilizării lor în conformitate cu standardele FAO ONU	Calculul balanțelor resurselor alimentare la principalele grupe de produse implementate în conformitate cu standardele FAO ONU	Direcția statistică agriculturii și mediului	2012-2014	Elaborarea și implementarea metodologiei; Activități de analiză, monitorizare și evaluare, consultare; Introducerea unor funcții noi; Programe de instruire și dezvoltare profesională, instruirea la locul de muncă, vizite de studii.	CBTM, resurse financiare externe	Lipsa de funcții în domeniul elaborării balanțelor resurselor alimentare și utilizării lor; Lipsă de cunoștințe în domeniul dat

Obiectivele PDS	Indicatori de performanță	Responsabil	Perioada de implementare	Instrumente / metode	Notă privind finanțarea	Necesarul de capacități
6. Dezvoltarea cercetării statistice integrate pe termen scurt asupra întreprinderilor industriale	1. Indicele Producției Industriale (IPI) ajustat la factorul sezonier și efectul calendaristic în conformitate cu Regulamentele Uniunii Europene nr.: 1165/1998 și 1158/2005; 2. Implementarea calculului Indicelui Cifrei de afaceri (ICA) și Indicelui Comenzilor Noi (ICOM) în industrie în conformitate cu Regulamentele Uniunii Europene	Direcția statistica industriei, energiei și construcțiilor	2012-2013	TI (soft-uri, programe); Activități de analiză, monitorizare și evaluare, consultare; Programe de instruire și dezvoltare profesională, vizite de studii; Investiții în tehnologiile informaționale; Conlucrare cu unitățile raportoare	CBTM, resurse financiare externe	Lipsă de cunoștințe în dezvoltarea cercetării statistice integrate asupra întreprinderilor industriale; Lipsă de Soft licențiat.
7. Dezvoltarea cercetării statistice integrate pe termen scurt asupra întreprinderilor cu activitate principală de comerț și servicii	Implementarea calculului Indicelui volumului Cifrei de afaceri pe fiecare activitate economică, care face parte din comerțul cu amănuntul și serviciile de piață prestate populației	Direcția statistica comerțului exterior și serviciilor, Secția statistica serviciilor de piață în comun cu Direcția statistica prețurilor	2012-2013	TI (soft-uri, programe); Activități de analiză, monitorizare și evaluare, consultare; Programe de instruire și dezvoltare profesională, vizite de studii; Investiții în tehnologiile informaționale	CBTM, resurse financiare externe	Lipsă de cunoștințe în calcularea Indicelui volumului Cifrei de afaceri; Lipsă de Soft
8. Perfecționarea sistemului de cercetări a producției industriale	Cercetare statistică anuală a producției industriale unificată, implementată	Direcția statistica industriei, energiei și construcțiilor	2012	Programe de instruire și dezvoltare profesională, inclusiv instruirea la locul de muncă și vizite de studii	CBTM, resurse financiare externe	Lipsă de cunoștințe pentru colectarea și prelucrarea datelor; Lipsă de Soft.
9. Implementarea clasificatoarelor și nomenclatoarelor statistice, armonizate la standardele europene	1. Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei (CAEM), armonizat la Nomenclatorul de Activități Economice din UE (NACE, rev.2) implementat;	Direcția infrastructură statistică în comun cu direcțiile/secțiile BNS, DGTI,	2012-2014	Programe de instruire și dezvoltare profesională, inclusiv instruirea la locul de muncă și vizite de studii; Investiții în tehnologiile	CBTM, resurse financiare externe	Lipsă de cunoștințe suficiente pentru implementarea în practica statistică a versiunilor noi a clasificatoarelor statistice; Lipsă de cunoștințe pentru efectuarea calculelor indicatorilor

Obiectivele PDS	Indicatori de performanță	Responsabil	Perioada de implementare	Instrumente / metode	Notă privind finanțarea	Necesarul de capacități
	2. Clasificatorul Statistic al Produselor (Bunurilor și Serviciilor) armonizat cu Clasificarea produselor asociate activităților din UE (CPA, 2008) elaborat;	organele teritoriale pentru statistică		informaționale		statistici în retrospectivă conform versiunilor noi a clasificatoarelor statistice;
	3.Nomenclatorul de produse industriale PRODMOLD, armonizat la standardul european PRODCOM-2010	Direcția statistica industriei, energiei și construcțiilor				Lipsă de cunoștințe pentru colectarea și prelucrarea datelor în noua structură a PRODMOLD; Lipsă de Soft.
10. Elaborarea, testarea și implementarea noului Soft de preluare, verificare, prelucrare, generalizare și extragere a datelor statistice privind comerțul exterior de mărfuri	Soft modern, care ar face față tuturor provocărilor legate de armonizarea statisticii comerțului exterior de mărfuri la noile standarde ale ONU și Uniunii Europene	Direcția statistica comerțului exterior și serviciilor, Secția comerțului exterior	2012-2014	Utilizarea tehnologiilor informaționale moderne	CBTM, resurse financiare externe	Investiții pentru elaborarea Softului de ultima generație; Expert local în domeniul IT; Lipsă de cunoștințe pentru implementarea noului Soft.
11. Realizarea cercetării statistice privind cheltuielile turistice ale nerezidenților cazați în structurile de cazare turistică colective	Cercetare statistică implementată conform cerințelor UE	Direcția statistica comerțului exterior și serviciilor, Secția statistica serviciilor de piață	2012-2014	Programe de instruire și dezvoltare profesională, inclusiv instruirea la locul de muncă Vizite de studii	CBTM, resurse financiare externe	Lipsă de funcții pentru elaborarea noii metodologii; Cunoștințe în domeniul realizării cercetării menționate; Lipsă de Soft;

Obiectivele PDS	Indicatori de performanță	Responsabil	Perioada de implementare	Instrumente / metode	Notă privind finanțarea	Necesarul de capacități
12. Realizarea cercetării statistice asupra gospodăriilor populației <i>Cererea turistică</i>	Cercetare statistică implementată, conform Regulamentului Uniunii Europene nr. 692/2011 al Parlamentului European din 6.06.2011	Direcția statistică comerțului exterior și serviciilor, Secția statistică serviciilor de piață, Secția cercetări prin sondaj	2012-2014	Programe de instruire și dezvoltare profesională, inclusiv instruirea la locul de muncă Vizite de studii	CBTM, resurse financiare externe	Lipsă de funcții pentru elaborarea noii metodologii; Cunoștințe în domeniul realizării cercetării menționate; Lipsă de Soft;
13. Realizarea (finalizarea) cercetării statistice asupra gospodăriilor populației <i>Utilizarea timpului</i>	Cercetare statistică implementată, conform normelor europene	Direcția statistică pieței muncii și demografiei, Secția cercetări prin sondaj	2012-2013	Programe de instruire și dezvoltare profesională, inclusiv instruirea la locul de muncă	CBTM, resurse financiare externe	Cunoștințe în domeniul realizării cercetării menționate; Abilități de instruire
14. Realizarea cercetării statistice asupra gospodăriilor populației <i>Migrația forței de muncă</i>	Cercetare statistică implementată, conform recomandărilor Biroului Internațional al Muncii (BIM)	Direcția statistică pieței muncii și demografiei, Secția cercetări prin sondaj	2012-2013	Reorganizarea structurii organizaționale; Investiții în tehnologii informaționale, infrastructură, proiecte; Programe de instruire și dezvoltare profesională, instruirea la locul de muncă, vizite de studii.	CBTM, resurse financiare externe	Lipsă de funcții în aparatul central al BNS și în organele teritoriale de statistică adecvate sarcinilor; Lipsă de Soft-uri performante; Lipsă de cunoștințe în domeniul migrației forței de muncă.
15. Realizarea cercetării statistice asupra întreprinderilor privind <i>Accidentele de muncă</i>	Regulamentul Parlamentului și Consiliului European (UE) nr.1338/2008 implementat în practică	Direcția statistică pieței muncii și demografiei, Secția cercetări prin sondaj	2012-2014	Reorganizarea structurii organizaționale; Investiții în tehnologii informaționale, infrastructură, proiecte; Programe de instruire și dezvoltare profesională, instruirea la locul de muncă, vizite de studii;	CBTM, resurse financiare externe	Lipsă de funcții în aparatul central al BNS și în organele teritoriale de statistică adecvate sarcinilor; Lipsă de Soft-uri performante; Lipsă de cunoștințe în implementarea Regulamentului Parlamentului și Consiliului European în practică

Obiectivele PDS	Indicatori de performanță	Responsabil	Perioada de implementare	Instrumente / metode	Notă privind finanțarea	Necesarul de capacități
16. Realizarea cercetării statistice asupra gospodăriilor populației <i>Tranziția de la muncă la pensionare</i>	Regulamentul Comisiei Europene (UE) nr. 249/2011 implementat în practică	Direcția statistică pieței muncii și demografiei, Secția cercetări prin sondaj	2013-2014	Reorganizarea structurii organizaționale; Investiții în tehnologii informaționale, infrastructură, proiecte; Programe de instruire și dezvoltare profesională, instruirea la locul de muncă, vizite de studii;	CBTM, resurse financiare externe	Lipsă de funcții în aparatul central al BNS și în organele teritoriale de statistică adecvate sarcinilor; Lipsă de Soft-uri performante; Lipsă de cunoștințe în implementarea Regulamentului Comisiei Europene în practică.
17. Implementarea prognozei demografice în calitate de instrument în mecanismul de planificare economică	1.Pachet de programe de procesare a informației implementat; 2.Baza de date demografice creată; 3.Metodologie elaborată	Secția statistică demografică a Direcției statistice pieței muncii și demografiei	2012 – 2014	Reorganizarea – modificare a structurii organizaționale; Programe de instruire și dezvoltare profesională,	CBTM, resurse financiare externe	Lipsă de funcții în secția statistică demografică; Lipsă de tehnică și Soft-uri performante.
18. Revizuirea conceptelor și definițiilor de bază privind statistica veniturilor și cheltuielilor populației	Indicatori revizuiți și disponibili pentru publicul larg	Direcția statistică socială și a nivelului de trai, Secția cercetări prin sondaj	2012-2013	Standardele în domeniul statisticii veniturilor și a cheltuielilor gospodăriilor casnice; Sursele administrative pentru validarea datelor	CBTM, resurse financiare externe	Cunoștințe adiționale în domeniul dat; Instruire în domeniul editării și imputării datelor colectate în cadrul cercetărilor selective în gospodării.
19. Racordarea MoldCED la versiunea revizuită a ISCED-lui	1.Indicatori racordați la standarde internaționale; 2.Clasificarea națională a programelor educaționale ajustată	Direcția statistică socială și a nivelului de trai	2012-2013	Programe de instruire și dezvoltare profesională, inclusiv instruirea la locul de muncă	CBTM, resurse financiare externe	Cunoștințe adiționale în domeniul educației

Obiectivele PDS	Indicatori de performanță	Responsabil	Perioada de implementare	Instrumente / metode	Notă privind finanțarea	Necesarul de capacități
20. Îmbunătățirea statisticii protecției sociale, prin implementarea treptată a metodologiei ESSPROS	Metodologie națională disponibilă conform standardelor naționale	Direcția statistică socială și a nivelului de trai	2013-2014	Familiarizarea cu metodologia ESSPROS Programe de instruire și dezvoltare profesională, inclusiv instruirea la locul de muncă	Resurse financiare externe	Cunoștințe adiționale în domeniul protecției sociale a populației, inclusiv a politicilor și fluxurilor financiare în domeniu.
21. Elaborarea informației privind activitatea întreprinderilor în profil teritorial	Indicatori statistici relevanți privind activitatea întreprinderilor în profil teritorial	Direcția infrastructură statistică în comun cu direcțiile / secțiile BNS	2013-2014	Programe de instruire și dezvoltare profesională, inclusiv instruirea la locul de muncă, vizite de studii.	CBTM, resurse financiare externe	Lipsă de cunoștințe suficiente pentru producerea informației statistice a activității întreprinderii reprezentative în profil teritorial
22. Organizarea și efectuarea <i>Recensământului populației și al locuințelor în anul 2014</i>	1. Resurse informaționale naționale disponibile privind numărul populației țării, inclusiv repartizarea teritorială în corespundere cu caracteristicile demografice, socioeconomice, etnice și lingvistice, nivelul de instruire; 2. Date disponibile privind statistica populației.	Direcția recensăminte, Direcția Generală Tehnologii Informaționale, Organele teritoriale pentru statistică	2012 – 2014	Elaborarea de acte normative și legislative; Programe de instruire și dezvoltare profesională, instruirea la locul de muncă, vizite de studii; Investiții în tehnologii IT moderne, inclusiv sistemul GIS; Obținerea finanțării oportune pentru lucrările de pregătire și efectuare a recensământului; Efectuarea recensământului de probă în 2012; Selectarea și instruirea personalului temporar pentru recensământ; Organizarea măsurilor de publicitate a recensământului din 2013.	CBTM, Resurse financiare externe	Lipsă de cunoștințe în domeniul recensământului locuințelor; Lipsa surselor administrative fiabile necesare pentru utilizare în cadrul recensămintelor, inclusiv a informației cu privire la fondul locativ și a condițiilor de locuit ale populației; Lipsa continuității dezvoltării și utilizării SOFT de la recensămintele anterioare;

Obiectivele PDS	Indicatori de performanță	Responsabil	Perioada de implementare	Instrumente / metode	Notă privind finanțarea	Necesarul de capacități
<i>Subprogramul elaborare și management a politicii în domeniul statisticii:</i>						
23. Utilizarea SMIS+ (soft pentru monitorizarea conformității indicatorilor statistici cu acquis-ul UE în statistică)	Procentul indicatorilor statistici aduși în concordanță cu acquis-ul UE	Secția colaborare internațională și integrare europeană în comun cu direcțiile / secțiile BNS	2012 – 2014	Programe de instruire și dezvoltare profesională, instruirea la locul de muncă, vizite de studii; Participarea la cursuri de perfecționare, seminare în țară și peste hotare	Resurse financiare externe	Cunoștințe/abilități de implementare a soft-ului; Lipsă de cunoștințe în implementarea Regulamentului Comisiei Europene în practică; Fortificarea cadrului juridic.
24. Elaborarea și promovarea propunerilor de proiecte în cadrul asistenței tehnice acordate de UE (Twining, TAIEX etc.)	Numărul proiectelor de asistență tehnică în derulare	Secția colaborare internațională și integrare europeană în comun cu direcțiile / secțiile BNS	2012 – 2014	Negocieri, ședințe, pregătirea informațiilor; Participarea la cursuri de perfecționare, seminare în țară și peste hotare	Resurse financiare externe	Abilități de negociere; Cunoștințe/abilități de elaborare a proiectelor de asistență tehnică; Investiții în tehnologii informaționale și comunicaționale, infrastructură; Expertiză în domeniul respectiv
25. Îmbunătățirea managementului resurselor umane, inclusiv nivelul de calificare a cadrelor prin perfecționarea și certificarea specialiștilor din cadrul BNS	1. Numărul de cursuri de instruire organizate; 2. Numărul de conferințe, mese rotunde, seminare realizate; 3. Numărul de vizite de schimb de experiență, inclusiv numărul de persoane care au beneficiat anual de schimb de experiență în țară și peste hotare; 4. Numărul de persoane instruite anual la cursuri	Secția resurse umane și secretariat în comun cu direcțiile / secțiile BNS	2012 – 2014	Activități de monitorizare și control; Introducerea unor politici noi sau perfecționarea celor existente în domeniul resurselor umane; Programe de instruire și dezvoltare profesională, instruirea la locul de muncă, vizite de studii	CBTM, Resurse financiare externe	Identificarea necesităților pentru sisteme de management noi sau modificate; Cunoștințe/abilități de analiză și elaborare a programelor de instruire; Participare la cursuri de perfecționare, seminare în țară și peste hotare; Vizite de studii.

Obiectivele PDS	Indicatori de performanță	Responsabil	Perioada de implementare	Instrumente / metode	Notă privind finanțarea	Necesarul de capacități
	de perfecționare; 5. Numărul de cursuri de instruire continuă pentru personalul responsabil de colectarea datelor în cadrul recensămintelor și studiilor selective în gospodării, inclusiv modulul de comunicare și interviuare.					
26. Asigurarea realizării politicilor de personal ale BNS prin promovarea unui management eficient al resurselor umane	1. Numărul de persoane angajate prin concurs; 2. Numărul de debutanți instruiți; 3. Numărul de funcționari evaluați și promovați.	Serviciul resurse umane	2012-2014	Elaborarea planurilor de dezvoltare profesională; Evaluarea anuală a performanțelor profesionale; Implementarea procedurilor de personal prevăzute de legislație vizînd funcția publică; Crearea mecanismului de motivare a angajaților	CBTM, Resurse financiare externe	Necesitatea unei strategii de instruire continuă a personalului; Abilități de gestionare a registrului funcțiilor publice; Echipament performant; Necesar de personal.
27. Implementarea pe etape a Conceptului tehnic al sistemului informațional automatizat al BNS	1. Numărul subsistemelor informaționale funcționale implementate; 2. Portalul e-statistica funcțional; 3. Numărul cercetărilor statistice pentru care au fost elaborate aplicațiile on-line; 4. Numărul personalului instruit în utilizarea softurilor pentru analiza datelor (SPSS, SAS, etc.)	Direcția generală tehnologii informaționale pe lângă BNS	2012-2014	Programe de instruire și dezvoltare profesională, instruirea la locul de muncă, vizite de studii Investiții în tehnologii informaționale și comunicaționale, infrastructură, proiecte etc.	CBTM, Resurse financiare externe	Lipsă de funcții în domeniul; Lipsă de cunoștințe în domeniu, abilități în elaborarea Sistemelor informaționale; Abilități pentru încheierea parteneriatelor; Finanțare insuficientă; Suport de expertiză.

Obiectivele PDS	Indicatori de performanță	Responsabil	Perioada de implementare	Instrumente / metode	Notă privind finanțarea	Necesarul de capacități
28. Elaborarea complexului IT privind gestionarea și administrarea Registrului Statistic	Registru statistic funcțional în conformitate cu sarcina tehnică elaborată de BNS	Direcția infrastructură statistică de comun acord cu Direcția generală tehnologii informaționale pe lângă BNS	2012-2014	Programe de instruire și dezvoltare profesională, vizite de studii.	Resurse financiare externe	Lipsa de resurse financiare pentru elaborarea complexului IT privind gestionarea și administrarea Registrului Statistic
29. Implementarea sistemului nou de clasificare bugetară și a planului de conturi unic în procesul bugetar	1. Proiectul bugetului elaborat; 2. Numărul rapoartelor financiare lunare, trimestriale și anuale; 3. Dări de seamă fiscale și statistice.	Direcția financiar-economică și evidență contabilă	2013-2014	Conlucrarea cu subdiviziunile structurale;; Ministerul Finanțelor; Planuri de finanțare și devize de cheltuieli; Notele de contabilitate lunare și registrele de evidență	CBTM	Necesar de personal cu funcție economică; Tehnologii noi de planificare bugetară; Cunoștințe în noul sistem de clasificare bugetară și planul de conturi unic în sectorul bugetar
30. Realizarea misiunilor de audit intern și urmărirea implementării recomandărilor de audit în cadrul BNS și a instituțiilor subordonate	Rapoarte de audit; Recomandări elaborate conform Standardului Național de Audit Intern;	Serviciul audit intern	2012-2014	Cooperarea cu subdiviziunile BNS și instituțiilor subordonate, audieri, testări, interviuri, chestionare	CBTM	Necesar de personal calificat în audit intern; Cunoștințe privind practicile moderne de audit intern în sectorul public; Necesar de resurse financiare și materiale.
31. Asigurarea transparenței în procesul decizional	1.Nr. de anunțuri privind inițierea elaborării deciziilor și consultării publice; 2. Nr. de proiecte de decizii elaborate; 3.Programele trimestriale de activitate ale BNS plasate pe pagina Web; 4. Raportul anual de activitate al BNS plasat pe pagina WEB	Direcția sinteză, diseminare a informației și relații cu publicul, Direcțiile/secțiile BNS	2012-2014	Activități de analiză, monitorizare și evaluare; Activități de control Identificarea aspectelor ce pot fi îmbunătățite în procesul general de politici în cadrul BNS;	CBTM	Cunoștințe și metode noi privind procesul de consultare publică; Abilități de scriere și redactare a textelor; Tehnică de înregistrare a ședințelor Cursuri de perfecționare, seminare în țară și peste hotare; Vizite de studii

7. EVALUAREA ȘI DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR

Evaluarea capacităților a fost realizată în baza îndrumărilor din Ghidul privind elaborarea Programului de Dezvoltare Strategică, constituind astfel, o auto-evaluare îndrumată. Acest exercițiu a fost efectuat în baza comparării între capacitățile existente (generalizate în Analiza SWOT) și capacitățile necesare pentru realizarea obiectivelor PDS. Diferența respectivă a fost categorizată drept lacune în capacități (necesar de capacități), deci capacitățile care la moment nu există, dar a căror dezvoltare reprezintă precondiția de bază pentru realizarea obiectivelor într-o manieră eficientă, eficace și sustenabilă.

Evaluarea capacităților se referă la identificarea ”lacunelor în capacități”, iar dezvoltarea capacităților la ”suplinirea acestor lacune” - ultima realizându-se înainte de și/sau în paralel cu începerea procesului de implementare.

Accentul se pune pe ce avem nevoie - nu în general, dar pentru obiective concrete și în perioada de timp stabilită pentru realizarea acestor obiective. Dat fiind faptul că PDS este un document pe termen mediu, se va înțelege necesarul de capacități pe termen mediu. În acest sens, evaluarea capacităților a fost foarte specifică și practică.

Identificarea necesarului de capacități a fost realizată pentru fiecare obiectiv în parte, în baza întrebărilor și algoritmului pentru evaluarea capacităților, descris în Ghid.

Evaluarea capacităților pentru PDS a inclus doar 2 nivele de capacități – organizațional și individual - deoarece Obiectivele din PDS nu se referă la capacitățile din exterior, realizarea lor fiind dependentă doar de autoritatea însăși și reprezintă doar responsabilitatea acesteia.

Rezultatele evaluării capacităților sînt prezentate în capitolul anterior în tabela cu Obiectivele, cît și generalizat în tabela de mai jos cu descrierea necesarului de capacități și a soluțiilor preferabile. În tabela cu Obiective necesarul de capacități a fost prezentat în raport cu fiecare obiectiv în parte, iar în tabela cu soluțiile preferabile, necesarul de capacități este grupat după tipuri/categorii de capacități.

Necesarul de capacități și soluțiile consolidate		
<i>Nivelul organizațional</i>		
Tipul / categoria	Descrierea necesarului de capacități	Soluțiile preferabile
Schimbări la nivel funcțional	<p>Lipsa unui cadru funcțional capabil de realizarea obiectivelor din PDS; Cunoștințe/abilități insuficiente / limitate pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - implementarea metodologiilor SCN a ONU-2008 și produsului regional brut; - elaborarea metodologiei estimării elementelor economiei neobservate - elaborarea noii metodologii de calcul a indicelui prețurilor în construcții și armonizarea acestuia la standardele UE; - elaborarea metodologiei de efectuare a cercetărilor statistice asupra gospodăriilor populației; - elaborarea metodologiei de efectuare a calculelor bilanțelor resurselor alimentare și utilizării lor; - elaborarea prognozelor demografice - realizarea cercetărilor statistice noi în termenele stabilite și întru îmbu- 	<p>Analiză funcțională ce s-ar solda cu introducerea noilor funcții sau modificarea celor existente;</p> <p>Suplinirea cu noi funcții pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Direcția statistică macroeconomică cu 14 unități; - Secția statistică ocupării forței de muncă cu 1 unitate; - Secția statistică demografică cu 2 unități; - Secția statistică industriei cu 1 unitate; - Secția construcțiilor și investițiilor cu 2 unități; - Direcția statistică agriculturii și mediului cu 1 unitate; - Secția statistică serviciilor de piață cu 1 unitate; - Serviciul juridic cu 2 unități.

	<p>nădățirea calității datelor în domeniul pieței muncii;</p> <ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea calității datelor în domeniul statisticii industriei; - fortificarea cadrului juridic pentru utilizarea SMIS+ 	
Schimbări la nivel structural	<p>Lipsa unei structuri organizaționale a BNS racordată la necesități și priorități, inclusiv la nivel teritorial;</p> <p>Lipsa cadrului legal privind organizarea și efectuarea Recensămîntului populației și al locuințelor;</p> <p>Lipsa unor surse administrative fiabile care pot fi utilizate pentru recensămîntul populației;</p> <p>Lipsa mijloacelor financiare oportune pentru lansarea tuturor lucrărilor de pregătire și efectuare a recensămîntului populației;</p> <p>Lipsa mecanismelor de evaluarea a activității operatorilor de interviu responsabili de colectarea datelor în cadrul studiilor selective în gospodării.</p>	<p>Optimizarea structurii organizaționale actuale prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fuzionarea secțiilor DGTI cu direcțiile / secțiile respective ale aparatului central al BNS; - reducerea numărului de direcții/secții teritoriale de statistică și crearea centrelor regionale informaționale consolidate cu capacități necesare (umane, informaționale, materiale etc.); - crearea de noi subdiviziuni: <ol style="list-style-type: none"> 1. Direcția statistică demografică și recensămîntul populației; 2. Secția conturi nefinanciare (în cadrul Direcției statistica macroeconomică); 3. Secția conturi financiare (în cadrul Direcției statistica macroeconomică); 4. Secția statistică energiei (în cadrul Direcției statistica industriei, energiei și construcțiilor); 5. Secția statistică transporturilor, turismului, tehnologiei informației și comunicațiilor; 6. Secția coordonarea cercetărilor prin sondaj; 7. Secția managementul calității. <p>Legea cu privire la efectuarea recensămîntului populației și al locuințelor adoptată;</p> <p>Actualizarea surselor administrative existente (Registrul de stat al populației, Registrul de adrese și Registrul locuințelor) de către deținătorii acestora și asigurarea accesului BNS la acestea;</p> <p>Întreprinderea măsurilor întru obținerea mijloacelor financiare și din surse externe;</p> <p>Achiziționarea serviciilor de publicitate (elaborarea logoului recensămîntului, spoturilor publicitare, posterelor, pliantelor, panotajului stradal etc.).</p> <p>Elaborarea unui mecanism de evaluare a performanțelor operatorilor de interviu în funcție de sarcină și calitate (pentru toate studiile în gospodării).</p>

<p>Tehnologia informațională și de comunicații</p>	<p>Lipsește capacitatea de estimare și gestionare a necesarului de investiții în tehnologiile informaționale și comunicații;</p> <p>Insuficiență de investiții în tehnologiile informaționale (inclusiv tehnică, soft-uri noi / performante, programe noi de calcul);</p>	<p>Identificarea necesităților și specificațiilor tehnice pentru tehnologiile adiționale sau pentru modernizarea celor existente;</p> <p>Sporirea calității sistemului informatic prin alinierea la standarde;</p> <p>Identificarea și dezvoltarea oportunităților de atragere a investițiilor pentru dezvoltarea domeniului statistic;</p>
	<p>Este necesară continuitatea dezvoltării și utilizării Soft-urilor de la recensămintele anterioare;</p> <p>Lipsa soft-urilor pentru elaborarea hărților digitale;</p> <p>Lipsa informației spațiale privind amplasarea geografică a adreselor / gospodăriilor casnice.</p>	<p>Întreprinderea măsurilor de asigurare a condițiilor de elaborare a Soft-urilor de către specialiștii IT din cadrul BNS;</p> <p>Achiziționarea și crearea sistemului GIS (geo informațional system);</p> <p>Elaborarea unei strategii comprehensive privind accesul sancționat la microdate în scopuri de cercetare (fără datele de identificare a unității).</p>
<p><i>Nivelul individual</i></p>		
<p>Instrumente</p>	<p>Descrierea necesarului de capacități</p>	<p>Soluțiile preferabile</p>
<p>Instruirea și dezvoltarea profesională</p>	<p>Abilități limitate de utilizare a limbilor străine în rândul angajaților;</p> <p>Lipsește capacitatea /abilități de analiză necesare pentru interpretare a indicatorilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - macroeconomici obținuți în baza elaborării conturilor naționale; - pieții muncii în urma cercetărilor statistice noi; - industriei și energiei; - construcțiilor și investițiilor; - comerțului și serviciilor în urma implementării cercetărilor statistice noi. <p>Capacități de elaborare a metodologiilor noi și de organizare, implementare a noilor cercetări statistice conform standardelor internaționale și normelor europene în domeniile:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pieții muncii; - comerțului și serviciilor; - turismului; - nivelului de trai; - industriei și energiei; - construcțiilor și investițiilor; - recensământului locuințelor etc. <p>Capacități /abilități de lucru cu programe /soft - uri performante;</p> <p>Capacități /abilități de elaborare a instrumentarului statistic pentru recensământul populației și al locuințelor;</p>	<p>Auto-instruire (inclusiv studiile la distanță);</p> <p>Introducerea unui sistem de salarizare bazat pe performanțe, care ar asigura stabilitatea și motivarea;</p> <p>Îndrumare (instruire la locul de muncă);</p> <p>Studierea experienței altor țări în domeniul respectiv;</p> <p>Consultanța din exterior (transfer de cunoștințe prin atragere de experți);</p> <p>Participare la cursuri de perfecționare, seminare în țară și peste hotare;</p> <p>Vizite de studii;</p> <p>Instituirea unui proces continuu de instruire a personalului responsabil de colectarea datelor în cadrul recensământelor și a studiilor selective în gospodării;</p> <p>Instruirea personalului în domeniul utilizării metodelor de editare, imputare, analiză și prezentare a datelor statistice;</p> <p>Instruirea personalului în domeniul analizei non-raspunsurilor și estimarea impactului acestora asupra calității indicatorilor statistici;</p>

	Elaborarea etapelor de testare a documentației de recensământ, materialului cartografic și a sarcinii personalului temporar de recensământ.	
Modificarea politicilor interne în domeniul resurselor umane	<p>Existența fluctuației mari de personal, migrația considerabilă a forței de muncă calificate către alte instituții;</p> <p>Abilități de analiză și elaborare a programelor de instruire limitate / insuficiente;</p> <p>Sistem intern de motivare a personalului, slab dezvoltat;</p> <p>Selectarea și instruirea personalului angajat temporar pentru efectuarea recensământului din 2013.</p>	<p>Realizarea unui management strategic în domeniul resurselor umane și punerea în valoare a competențelor și responsabilităților personalului;</p> <p>Elaborarea unei strategii de instruire continuă a personalului;</p> <p>Identificarea schimbărilor posibile în politicile interne în domeniul resurselor umane;</p> <p>Instruirea și angajarea personalului pentru efectuarea recensământului populației și al locuințelor din 2013 în baza performanțelor în perioada de probă/testare.</p>

Generalizând necesarul de capacități și soluțiile preferabile, evidențiem următoarele recomandări pentru dezvoltarea capacităților Biroului Național de Statistică:

1. Schimbări la nivel funcțional ce s-ar solda cu introducerea de noi funcții sau modificarea / lichidarea celor existente;
2. Optimizarea structurii organizaționale actuale a BNS prin:
 - fuzionarea secțiilor DGTI cu direcțiile / secțiile respective ale aparatului central al BNS;
 - reducerea numărului de direcții/secții teritoriale de statistică și crearea centrelor regionale informaționale de statistică, consolidate cu capacități necesare (umane, informaționale, materiale etc.);
 - crearea de noi subdiviziuni necesare activității BNS întru realizarea obiectivelor PDS;
3. Modernizarea tehnologiilor informaționale prin achiziționarea de programe și sisteme informaționale din buget și alte surse de asistență tehnică, sporirea calității sistemului informatic prin alinierea la standarde;
4. Perfecționarea indicatorilor/cercetărilor statistice cu includerea standardelor internaționale, inclusiv UE, ținând cont de particularitățile țării, întru îmbunătățirea calității datelor statistice și compararea cu alte țări;
5. Înaintarea de proiecte privind atragerea asistenței metodologice vizînd elaborarea și implementarea noilor metodologii de calcul a Indicelui prețurilor în construcții, Indicelui cifrei de afaceri, Indicelui comenzilor noi etc.
6. Elaborarea și promovarea proiectelor în cadrul asistenței tehnice acordate de Uniunea Europeană (Twining, TAIEX etc.);
7. Efectuarea recensământului populației și al locuințelor în anul 2013, care are drept scop colectarea diverselor informații despre populație și locuințe cum ar fi: caracteristicile demografice, naționale, lingvistice, culturale, socioeconomice; migrația; fondul locativ și condițiile de locuit, gradul de confort al spațiului locativ, accesul la informație etc.;
8. Realizarea unui management strategic în domeniul resurselor umane și punerea în valoare a competențelor și responsabilităților personalului;

9. La nivel individual pentru toate obiectivele este recomandabilă instruirea și dezvoltarea profesională, realizată prin:

- organizarea cursurilor de instruire interne;
- participarea la instruire externe;
- vizite de studii și schimb de experiență;
- transfer de cunoștințe și experiență prin atragere de experți din țară și de peste hotare.

Implementarea Programului de Dezvoltare Strategică al Biroului Național de Statistică presupune o serie de costuri și cheltuieli financiare necesare pentru atingerea obiectivelor preconizate. Sursele de finanțare pentru implementarea PDS vor fi:

- 1) bugetul de stat, în limitele cheltuielilor alocate/aprobate instituțiilor implicate;
- 2) mijloacele speciale;
- 3) proiectele și programele de asistență tehnică și financiară externă din partea donatorilor;
- 4) sponsorizări și alte surse acceptate în condițiile legii.

Astfel, la realizarea obiectivelor propuse vor contribui și *proiectele de asistență tehnică în derulare* din cadrul BNS, care sunt:

- Memorandumul de Acord între Statistica Norvegiei și Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova privind suportul în dezvoltarea sistemului statistic în Moldova;
- Proiectul comun PNUD / UNIFEM / UNFPA / UNICEF / ILO_IPEC „Consolidarea sistemului statistic național”;
- Protocolul de cooperare în domeniul statistic dintre Institutul Național de Statistică al României și Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova;
- Proiectul de asistență tehnică FAO.

Actualmente, BNS este în proces de inițiere a negocierii proiectelor acordului bilateral în domeniul statisticii cu Statistica Suediei și Uniunea Europeană.

8. MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Monitorizarea și evaluarea implementării PDS este similară monitorizării și evaluării activității BNS. În cazul PDS vor fi efectuate evaluări adiționale finale a implementării acestuia.

Responsabili de procesul de monitorizare și evaluare a activității autorității (PDS) este Direcția sinteză, diseminare a informației și relații cu publicul. La solicitarea reprezentanților acestei direcții, toate subdiviziunile urmează să prezinte în termenul solicitat informația relevantă privind realizarea obiectivelor/acțiunilor de care aceștia din urmă sînt responsabili.

Monitorizarea reprezintă o analiză regulată a progreselor la implementarea obiectivelor/acțiunilor. Acest proces se va efectua în baza acțiunilor incluse și a rezultatelor propuse în Planurile anuale de activitate, care la rîndul lor reies din obiectivele PDS. Rapoarte de monitorizare vor fi elaborate semestrial/anual în vederea identificării gradului de atingere a rezultatelor anuale și a necesității efectuării unor măsuri corective în perioada care urmează. Aceste rapoarte sînt rapoartele regulate de monitorizare ale activității autorității și nu rapoarte adiționale.

În cazul în care procesul de monitorizare identifică necesitatea realizării cărorva măsuri corective, acestea se includ fie în planul anual al BNS pentru anul următor, fie se propune și se efectuează modificarea Programului de Dezvoltare Strategică a BNS. În cazul în care procesul

de monitorizare va identifica faptul că realizarea acțiunilor anuale și, astfel și a obiectivelor PDS, derulează în conformitate cu așteptările inițiale, aceasta urmează să fie stipulat în informația pe care subdiviziunea internă/instituția din subordine o prezintă SAMEP.

Evaluarea anuală este aceeași evaluare regulată pe care autoritatea o efectuează anual în baza Planului anual al autorității. Acest proces se va realiza la finele anului și va rezulta în Raportul anual de evaluare a activității autorității.

Raportul anual de evaluare va indica atât realizările cât și eșecurile privind implementarea planului anual și atingerii rezultatelor anuale (indirect a Obiectivelor PDS). Aceasta este o analiză mai detaliată decât monitorizarea, deoarece de această dată se identifică și cauzele/factorii care au influențat succesul sau insuccesul realizării în vederea propunerii măsuri corective mai substanțiale pentru anul următor. Totodată, procesul de evaluare identifică aspectele ale obiectivelor realizate anul precedent și acele aspecte care urmează să fie planificate pentru anul următor. În acest sens, Raportul de evaluare va prezenta baza pentru planificarea activităților pentru anul viitor (Planul anual de acțiuni pentru următorul an). Raportul la fel poate indica necesitatea modificării Obiectivelor PDS în cazul schimbării circumstanțelor.

Evaluarea finală a PDS se realizează la finele anului de implementare (2014) și servește bază pentru elaborarea următorului PDS pentru următoarea perioadă de planificare. Scopul acestei evaluări este identificarea nivelului de realizare a Obiectivelor PDS, impactul ca urmare a realizării acestora, schimbările care s-au produs la compartimentul probleme pe care programele sectoriale urmau să le soluționeze, etc. Totodată, evaluarea finală include analiza contribuției generale a autorității la realizarea scopului programului (sectorial) prin realizarea obiectivelor PDS și recomandări pentru PDS - ul următor.

Evaluarea finală a PDS va include rezultatul consultărilor interne și externe în vederea obținerii opiniei celor din exterior, cât și în vederea asigurării unei evaluări mai obiective și imparțiale. La fel pot fi implicați și experți din exterior pentru a contribui la raportul de evaluare final. La general vorbind, calitatea raportului de evaluare a PDS va determina și calitatea Programului de Dezvoltare Strategică pentru perioada ulterioară.

ORGANIGRAMA
Biroului Național de Statistică

